

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6419203526
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6419203526.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Jozefa Zlochu, ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloleté deti S. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom v T. R., A. J. č. 36, a L. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom v T. R., A. J. č. XX, obidve zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, ako kolíznym opatrovníkom, deti rodičov matky J. G., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom v T. R., A. J. č. XX, a otca S. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v H. J., č. XXX, v súčasnosti bytom v W. J., č. XX, o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 7P/41/2019-54 zo dňa 26.10.2020, ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e.**

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 prvá veta prvá rubrika Civilného sporového poriadku; ďalej len „C.s.p.“ v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku; ďalej len „C.m.p.“).

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zvýšil vyživovaciu povinnosť otca S. P., nar. XX.XX.XXXX voči maloletému S. G., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 100,- € mesačne na sumu 130,- € mesačne s účinnosťou od 01.11.2019 a uložil mu povinnosť zasielať zvýšené výživné k rukám matky maloletého dieťaťa vždy do 20. dňa v mesiaci vopred (prvý výrok), zameškané výživné od 01.11.2019 do 31.10.2020 v sume 360,- € súd povolil otcovi splácať v splátkach v sume 10,- € mesačne, ktoré je povinný zasielať spolu so splátkami bežného výživného až do úplného vyrovnania (druhý výrok), vyživovaciu povinnosť S. P., nar. XX.XX.XXXX voči maloletej L. G., nar. XX.XX.XXXX zvýšil zo sumy 60,- € mesačne na sumu 90,- € mesačne s účinnosťou od 01.11.2019 a uložil mu povinnosť zasielať zvýšené výživné k rukám matky vždy do 20. Dňa v mesiaci (tretí výrok), zameškané výživné od 01.11.2019 do 31.10.2020 v sume 360,- € súd otcovi povolil splácať v splátkach v sume 10,- € mesačne, ktoré je povinný zasielať spolu so splátkami bežného výživného k rukám matky až do úplného vyrovnania (štvrtý výrok), súčasne vyslovil, že týmto dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 8P/202/2011-105 zo dňa 20.06.2012 v časti určenia výšky vyživovacej povinnosti (piaty výrok) a účastníkom konania nárok na náhradu trov konania nepriznal (šiesty výrok).

1.2 Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a obsahu spisu vyplýva, že návrhom podaným na súde prvej inštancie dňa 22.10.2019 sa matka maloletých detí domáhala zvýšenia výživného na maloletého S. zo sumy 100,- € mesačne na sumu 150,- € mesačne a na maloletú L. zo sumy 60,- € mesačne na sumu 130,- € mesačne; súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že rodičia maloletých detí nie sú a ani neboli manželmi; rodičovské práv a povinnosti k maloletým

deťom boli upravené rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 8P/48/2008 právoplatným dňa 28.07.2008, ktorým súd prvej inštancie schválil rodičovskú dohodu a obe deti zveril do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazal prispievať výživným na maloleté deti v sume 2.000,- Sk na maloletého S. a v sume 1.500,- Sk na maloletú L.; o výživnom pre maloleté deti bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn 8P/202/2011 právoplatným dňa 31.07.2012, ktorým bolo výživné zvýšené na sumu 100,- € mesačne na maloletého S. a sumu 90,- € mesačne na maloletú L.; súd prvej inštancie mal ďalej za preukázané, že matka žije s maloletými deťmi v dvojizbovom mestskom nájomnom byte; nemá žiaden vzťah s iným mužom a všetky potreby seba a maloletých zabezpečuje osobne; je zamestnaná vo firme J. W., a.s., s dosahovaným príjmom 877,- € v čistom mesačne; na maloleté deti poberá rodinné prídavky; je nemajetná a v roku 2018 bol na osobu matky vyhlásený bankrot; nie je vlastníčkou nehnuteľnosti ani hnutelých vecí väčšieho rozsahu.

1.3 Súd prvej inštancie dospel k záveru, že na strane maloletých detí došlo od posledného rozhodovania o výške vyživovacej povinnosti k podstatnej zmene pomerov; o výživnom pre maloleté deti bolo naposledy rozhodované pred 8 rokmi, t.j. v čase, keď obe maloleté deti navštevovali predškolské zariadenie, pričom v súčasnosti sú žiakmi druhého stupňa základnej školy; súd prvej inštancie skonštatoval, že v súvislosti s fyzickým rastom, ako i v súvislosti s nástupom na druhý stupeň základnej školy, došlo na strane maloletých detí k nepomerne navýšeniu nákladov na krytie ich základných potrieb v súvislosti s ošatením, stravným, školným, záujmovou činnosťou, ale i ďalšími nárokmi plynúcimi z bežného života; k podstatnej zmene došlo i na strane matky maloletých detí a to v negatívnom slova zmysle, v súvislosti s vyhlásením osobného bankrotu a z toho plynúcimi kontrolovanými výdavkami v prospech veriteľov; zmena pomerov nastala i na strane otca maloletých detí, keď od posledného rozhodovania mu pribudla jedna vyživovacia povinnosť k maloletému Q., ktorý sa narodil v roku 2019; otec maloletých detí do 14.08.2017 vykonával päťročný trest odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou; po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody zrušil ku dňu 09.09.2017 na vlastnú žiadosť živnosť; v súčasnej dobe nie je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie príslušným úradom práce a v minulosti bol týmto orgánom vyradený zo zoznamu uchádzačov o zamestnanie z dôvodu, že nespolupracoval s úradom; súd prvej inštancie uvedené skutočnosti vyhodnotil v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine a konštatoval, že pokiaľ si aktuálny stav bez dosahovaného príjmu otec maloletých detí zaviniel sám, napríklad spáchaním úmyselnej trestnej činnosti alebo tým, že nespolupracoval s úradom práce, týmto svojim konaním sa vzdal možnosti pracovať a dosahovať vyššie príjmy z pracovnej činnosti, čo v danom prípade nemôže byť na ujmu oboch maloletých detí; po zohľadnení uvedených okolností a s poukazom na to, že starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje výlučne matka, súd prvej inštancie zvýšil výšku vyživovacej povinnosti na obidve deti tak, aby boli kryté ich základné potreby; súd prvej inštancie súčasne vyslovil, že v dôsledku jeho rozhodnutia došlo k zmene predchádzajúceho rozsudku o zvýšení výživného na maloleté deti.

1.4 Súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenia § 62 ods. 1, 2 a 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine; o trovách konania rozhodol podľa § 52 C.m.p. v spojení s § 57 C.m.p.

2. Podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania v odvolacom konaní (§ 393 ods. 2 prvá veta druhá rubrika C.s.p. v spojení s § 2 ods. 1 a 2 C.m.p.).

2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec včas odvolanie zo dňa 23.11.2020 (č.l. 58-68 spisu); uplatnil odvolací dôvod podľa § 62 ods. 1 C.m.p., t.j., že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci a odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) C.s.p., t.j., že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základ vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci; odôvodnenie súdu prvej inštancie je podľa otca maloletých v priamom rozpore s jeho výroky, nakoľko súd prvej inštancie konštatoval, že otec je bez pracovného pomeru, má zrušenú živnosť, nie je poberateľom dávky v hmotnej núdzi, nie je evidovaný na úrade práce, pribudla mu ďalšia vyživovacia povinnosť a napriek tomu mu vyživovaciu povinnosť súd navýšil; vykonané dokazovanie preukázalo, že otec maloletých je nemajetný, nevlastní hnutelný ani nehnuteľný majetok; otec nebude môcť navýšené výživné vzhľadom na jeho životnú situáciu uhrádzať, čím ho súd prvej inštancie dostal do likvidačnej situácie a ohrozil trestným stíhaním pre trestný čin zanedbania povinnej výživy; so zreteľom na diametrálne odlišné výpovede otca a matky maloletých bolo potrebné vypočuť ďalších svedkov a vykonať také dokazovanie, na základe ktorého by bolo možné

bez pochybností urobiť záver o navýšení vyživovacej povinnosti; takýto postup súdom prvej inštancie uskutočnený nebol; súd prvej inštancie sa jednostranne stotožnil s návrhom matky maloletých; v konaní nebol vyprodukovaný jediný dôkaz, ktorý by opodstatňoval návrh na zvýšenie výživného; otec maloletých má za to, že v danom prípade nemožno tvrdiť, že hodnotenie dôkazov sa dialo podľa vnútorného presvedčenia, ktoré by malo byť založené na starostlivom zvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo aj v ich súhrne; otec navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.2 Matka vo vyjadrení zo dňa 11.12.2020 (č.l. 74 spisu) k odvolaniu otca uviedla, že s odvolaním nesúhlasí; otec maloletých má právo i povinnosť podieľať sa na starostlivosti o svoje deti; otec s nimi neudržiava žiadny kontakt a nejaví o ne záujem; matka poukázala na to, že o deti sa stará sama, zabezpečuje im adekvátnu výchovu, primerané životné potreby a dôkladné vzdelávanie; v súčasnosti je jej príjem nepostačujúci pre pokrytie základných potrieb maloletých detí a to predovšetkým k ich adekvátnemu zabezpečeniu vzdelávacieho procesu.

2.3 Kolízny opatrovník vo vyjadrení zo dňa 03.12.2020 (č.l. 72 spisu) uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorým bola zvýšená vyživovacia povinnosť otca k maloletým deťom; situácia sa na strane maloletých od posledného určenia vyživovacej povinnosti, čo bolo pred 8 rokmi, zmenila; v súčasnosti sú obe deti žiakmi druhého stupňa základnej školy a v súvislosti s fyzickým rastom a nástupom na druhý stupeň základnej školy došlo na ich strane k nepomernej navýšeniu nákladov na pokrytie ich základných potrieb spojených s ošatením, stravným, školným, záujmovou činnosťou; zvýšenie vyživovacej povinnosti je podľa názoru kolízneho opatrovníka v najlepšom záujme maloletých detí.

3. Dôkazy vykonané v odvolacom konaní a ich vyhodnotenie (§ 393 ods. 2 prvá veta tretia rubrika C.s.p. v spojení s § 2 ods. 1 C.m.p.).

3.1 V prejednávanej veci nevykonal odvolací súd v odvolacom konaní žiadne dôkazy a pri rozhodovaní bol viazaný skutočným stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

4. Zistený skutkový stav a právne posúdenie veci s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 393 ods. 2 prvá veta štvrtá rubrika C.s.p. v spojení s § 2 ods. 1 C.m.p.).

4.1 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C.s.p. preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. po zohľadnení, že podľa § 65 C.m.p. nie je viazaný rozsahom odvolania a podľa § 66 C.m.p. nie je viazaný odvolacími dôvodmi a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. v spojení s § 2 ods. 1 C.m.p. ako vecne správny potvrdil.

4.2 Podľa § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

4.3 Podľa § 387 ods. 2 C.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

4.4 Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní bol postačujúci skutkový (skutočný) stav veci, ako ho zistil súd prvej inštancie, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal aj odvolací súd (§ 383 C.s.p. v spojení s § 2 ods. 1 C.m.p.); pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní tak nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie (§ 384 C.s.p. v spojení s § 2 ods. 1 C.m.p.); odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky otca ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie a udáva, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, osvojuje si dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. na tieto v celom rozsahu poukazuje; preskúmaním veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil; zároveň odvolací súd nezistil taký procesný postup súdu prvej

inštancie, ktorým by znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; odvolací súd nevidí dôvody na odlišné rozhodnutie vo veci a stotožňuje sa so záverom súdu prvej inštancie, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky na zvýšenie výživného na maloleté deti zo strany otca; odvolacie námietky otca ani ostatný obsah spisu neboli podkladom pre privodenie zmeny napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko ani v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci; odvolací súd nezistil ani žiadne vady konania pred súdom prvej inštancie, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 C.m.p.).

4.5 K zmene rozhodnutia o výživnom môže súd v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine pristúpiť len, ak sa podstatne zmenia pomery oprávneného alebo povinného z vyživovacieho vzťahu oproti pomerom, ktoré boli podkladom rozhodnutia o predchádzajúcej úprave výživného; súd teda v konaní porovnáva pomery účastníkov konania v čase poslednej úpravy výživného a v čase rozhodnutia súdu o návrhu na zvýšenie výživného; zmenou pomerov sa rozumie výrazná a dlhší čas trvajúca (teda nie dočasná) zmena tých okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom (napr. také zvýšenie zárobku, či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného rodiča alebo vyšší vek dieťaťa, prípadne rozšírenie alebo zúženie vyživovacích povinností povinného rodiča a podobne); pri posudzovaní, či došlo k zmene pomerov sa vždy musí prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov; pri rozhodovaní o výživnom v dôsledku zmeny pomerov sa v každom prípade použijú zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určovanie príslušného druhu výživného.

4.6 Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine <aspi://module='ASPI'&link='36/2005 Z.z.%252362'&ucin-k-dni='30.12.9999'>); vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich primárnou povinnosťou a z tohto dôvodu má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov; pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča preto súd neberie do úvahy jeho výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť; výživou dieťaťa sa rozumie uspokojovanie všetkých životných potrieb pre jeho všestranný telesný a duševný vývoj, teda nielen zabezpečovanie odôvodnených hmotných potrieb dieťaťa (napr. jedlo, oblečenie, obuv), ale aj potrieb, ktoré sú dôležité pre jeho výchovu a všestranný vývoj (napr. vzdelávanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a podobne); dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov; pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov sa o dieťa osobne stará a uspokojuje jeho potrebu bývania; vyživovacia povinnosť rodičov k maloletým deťom, ktoré žijú v spoločnej domácnosti rodičov, je spravidla realizovaná v naturálnej forme a zahŕňa uspokojovanie všetkých bežných aj mimoriadnych potrieb dieťaťa; pri určení konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine) ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov (§ 62 ods. 2 prvá veta Zákona o rodine); schopnosti a možnosti rodičov súd zohľadňuje podľa všetkých relevantných hľadísk, najmä z hľadiska ich veku, zdravotného stavu, dosiahnutej kvalifikácie, možností ich uplatnenia a podobne; podľa súdnej praxe „pri rozhodovaní o určení výživného na maloleté dieťa je povinný prihliadnuť na celkové majetkové pomery povinného a tzv. potencialitu príjmov, t.j. k jeho zjavne nevyužitým schopnostiam; pri určení výšky výživného je rozhodujúci príjem, ktorý rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity; v zmysle ustanovenia § 62 ods. 5 Zákona o rodine je rodič povinný plne rešpektovať svoju vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené a s využitím svojich subjektívnych vlastností a pracovných príležitostí si organizovať svoje pracovné aktivity tak, aby mal reálnu možnosť si riadne plniť svoju vyživovaciu povinnosť“ (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/165/2017 zo dňa 27.11.2018); ďalej „zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí; s povinnosťou rodičov venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného rozvoja sa nezhoduje, ak niektorý z rodičov mení zbytočne alebo dokonca zámerne (v snahe docieľiť nižší rozsah vyživovacej povinnosti) doterajšie zamestnanie za menej výhodné; pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax,

jazykové znalosti, dopyt na trhu práce; na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného“ (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019); pri posudzovaní potenciality príjmov musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné okolnosti, ktoré sa v konaní preukážu; snaha povinného znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru je eliminovaná tým, že sa pri určovaní vyživovacej povinnosti neprihliadala len na skutočné príjmy povinného, ale vychádza sa z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností; treba mať tiež na pamäti, že v mimosporových konaniach platí vyšetrovací princíp a teda súd musí sám aktívne vyhľadávať a vykonávať dôkazy na preukázanie objektívneho stavu veci.

4.7 Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie o zvýšení výživného zo strany otca na maloletého S. G. zo sumy 100,- € mesačne na sumu 130,- € mesačne a na maloletú L. G. zo sumy 60,- € mesačne na sumu 90,- € mesačne, u oboch s účinnosťou od 01.11.2019; výživné určené v tejto sume zodpovedá odôvodneným potrebám maloletých ako aj schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca; maloleté deti boli rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 8P/48/2008 právoplatným dňa 28.07.2008 zverené do osobnej starostlivosti matky; vyživovacia povinnosť k nim stále trvá, pretože tieto vzhľadom na návštevu školy a prípravu na budúce povolanie nie sú schopné sa samé živiť; o výživnom bolo naposledy rozhodované rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 8P/202/2011-105 zo dňa 20.06.2012 právoplatným dňa 31.07.2012, v ktorom čase maloleté deti navštevovali ešte predškolské zariadenie; od poslednej úpravy výživného došlo k podstatnej zmene pomerov na strane maloletých, nakoľko obe maloleté deti v súčasnosti navštevujú druhý stupeň základnej školy, s čím sú spojené zvýšené výdavky v súvislosti s ošatením, stravým, školným, záujmovou činnosťou, ktorým doteraz určené výživné v sume 100,- € mesačne na maloletého S. a 60,- € mesačne na maloletú L. nezodpovedá; zmenili sa aj pomery na strane matky, ktorá bola nútená vyhlásiť osobný bankrot a v súvislosti s bankrotom spláca poplatok 14,- € mesačne; matka žije s maloletými v dvojizbovom nájomnom byte, kde náklady na nájom sú v sume 150,- € mesačne a na elektrickú energiu v sume 50,- € mesačne; z výpisu z bankového účtu doloženého matkou ďalej vyplývajú nepravidelné mesačné výdavky matky ako napr. paušál v sume 27,89 €, káblówka v rozmedzí súm 42,- € až 47,- €, l. 28,54 € (poistenie), drogéria 20,- € až 50,- €, lekárň 5,- € až 7,- € a iné; čo sa týka maloletého S. matka uviedla, že tento má výdavok na dopravu 1,- € na deň a na desiatu 20,- € mesačne; čo sa týka maloletej L. z bankového výpisu z účtu je zrejmé, že táto má náklady na obedy približne v sume 36,- € mesačne a na desiatu v sume 28,- € mesačne; deti sa súčasne pomerne podieľajú aj na nákladoch domácnosti každé v 1/3 (nakoľko v domácnosti žijú 3 osoby); k uvedenému je potrebné prirátavať výdavky na domáce stravovanie detí a zahrnúť náklady na oblečenie, školské pomôcky, záujmové krúžky a iné nepravidelné výdavky maloletých; odvolací súd poukazuje aj na to, že maloleté deti sú v osobnej starostlivosti matky, s ktorou žijú v spoločnej domácnosti a výlučne matka zabezpečuje maloletým deťom osobnú starostlivosť, čo je potrebné pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti taktiež zohľadniť.

4.8 Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o rozsahu vyživovacej povinnosti otca dôvodne aplikoval ustanovenie § 75 ods. 1 druhá veta Zákona o rodine, v zmysle ktorého súd prihliadne na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; do 14.08.2017 vykonával otec maloletých detí päťročný trest odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, pričom po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody zrušil ku dňu 09.09.2017 na vlastnú žiadosť svoju živnosť; v súčasnej dobe otec maloletých nepracuje, pričom na úrade práce nie je evidovaný ako nezamestnaný; je pravdou, že žiadny účinný zákon v Slovenskej republike nezakotvuje povinnosť pracovať a nezakotvuje ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená; Zákon o rodine však zakotvuje výslovne povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine), preto pokiaľ sa rodič vzdá príjmu, z ktorého by vedel zabezpečiť výživu pre svoje dieťa bez vážneho dôvodu, je povinnosťou súdu jeho príjem posudzovať z jeho potenciálnych možností; potenciálny príjem nie je ten, ktorý povinný fakticky zarobí, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce; otec dieťaťa si musí s využitím svojich subjektívnych vlastností a pracovných príležitostí organizovať pracovné aktivity tak, aby mal reálnu možnosť si riadne plniť svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť; odvolací súd poukazuje na to, že uplatnenie princípu potenciality príjmov je namieste aj v prípade úmyselného protiprávneho konania povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo

k poklesu alebo až strate jeho príjmov (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019); súd prvej inštancie vzal na zreteľ predovšetkým potenciálne možnosti a schopnosti otca, keď skonštatoval, že otec maloletých sa tým, že nespolupracoval s úradom práce a jeho následným vyradením zo zoznamu uchádzačov a spáchaním úmyselnej trestnej činnosti vzdal možnosti pracovať a dosahovať vyššie príjmy; takýto prístup otca k zabezpečeniu si relevantného príjmu a od neho sa odvíjajúceho plnenia vyživovacej povinnosti však nemôže požívať súdnu ochranu; k údajnej práceneschopnosti otca maloletých odvolací súd uvádza len toľko, že otec maloletých svoje tvrdenia v tomto smere ničím nepreukázal, pričom z pripojeného spisu Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 4P/48/2015, v ktorom konaní sa otec maloletých domáhal zníženia výživného na maloleté deti, odvolací súd zistil, že počas neho otec maloletých taktiež poukazoval na svoje zdravotné ťažkosti, avšak po tom, čo ho súd vyzval, aby doložil doklady týkajúce sa jeho zdravotného stavu, lekárske potvrdenie prípadne potvrdenie o práceneschopnosti, ostal v konaní nečinný a uvedené doklady súdu nedoložil; súdu navyše nie je známy ošetrojúci lekár otca, takže nemôže rozhodujúce skutočnosti zisťovať ani v rámci vyšetrovacieho princípu; otcovi dieťaťa tak podľa názoru odvolacieho súdu nič nebráni v tom, aby si našiel zamestnanie a príjem v takej výške, ktorá by bola z hľadiska plnenia si vyživovacej povinnosti voči maloletým dostatočná a v rozsahu, ktorý zodpovedá ich odôvodneným potrebám; pri určovaní výšky zvýšeného výživného tak súd prvej inštancie správne zohľadnil potencialitu príjmov na strane otca; zvýšeniu výživného vo väčšom rozsahu bránila ďalšia vyživovacia povinnosť otca, ktorá mu pribudla od poslednej úpravy výživného na maloleté deti; z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

5. Podstatné vyjadrenia účastníkov konania prednesené v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 prvá veta C.s.p. a § 2 ods. 1 a 2 C.m.p.).

5.1 V prejednávanej veci odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v obsahu spisu neidentifikoval žiadne podstatné vyjadrenia účastníkov, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

6. Podstatné tvrdenia účastníkov konania uvedené v odvolaní (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 druhá veta C.s.p. a § 2 ods. 1 a 2 C.m.p.).

6.1 Otec podané odvolanie odôvodnil nesprávnym alebo neúplným zisteným skutočným stavom veci; porušením práva na spravodlivý proces; nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením; nakoľko súd prvej inštancie dospel k záveru o splnení podmienok na zvýšenie výživného zo strany otca maloletým deťom na základe riadne vykonaného dokazovania a zisteného skutočného stavu veci, ktorý správne právne posúdil a zároveň v konaní nedošlo k takému procesnému postupu súdu prvej inštancie, ktorým by znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nepovažoval odvolací súd odvolacie námietky otca vo vzťahu k výške výživného na maloleté deti za dôvodné (body 4.4 až 4.8 odôvodnenia); odvolací súd ešte na záver dodáva, že súd prvej inštancie konal v súlade s vyšetrovacím princípom v zmysle zákonných ustanovení Civilného mimosporového poriadku, keď za účelom zistenia skutočného stavu veci sám aktívne vyhľadával a vykonával dôkazy.

7. Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil a to vrátane závislých výrokov (§ 379 písm. a/ C.s.p.) o zameškanom výživnom a o trovách konania, ktoré boli tiež vecne správne; pre úplnosť odvolací súd udáva, že súd prvej inštancie vo výroku o zvýšení výživného na maloletú L. (tretí výrok) na rozdiel od výroku o zvýšení výživného na maloletého S., neuviedol, že výživné je otec povinný platiť mesačne vopred, táto skutočnosť však (aj napriek jej neuvedeniu vo výroku napadnutého rozsudku) aj v prípade maloletej L. vyplýva zo zákona (§ 76 ods. 1 Zákona o rodine).

8. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 2 ods. 1 C.m.p., podľa ktorého, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v spojení s § 52 C.m.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 57 C.m.p., o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh; podľa § 58 C.m.p., o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko v prejednávanej

veci nejde o konanie podľa § 53 C.m.p. a odvolací súd nezistil okolnosti pre priznanie náhrady trov odvolacieho konania (§ 55 C.m.p.), o trovách konania (trovy konania na súde prvej inštancie a trovy odvolacieho konania) rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

9. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p. v spojení s § 2 ods. 1 C.m.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa

toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (§ 38 ods. 2 Exekučného poriadku). V prípade rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa, styk s maloletým dieťaťom alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu alebo rozhodnutia o návrat maloletého dieťaťa do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní (§ 370 ods. 1 a 2 C.m.p.), ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 C.m.p.); súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.); výkon dobrovoľne nesplnenej povinnosti uloženej neodkladným opatrením nariadi súd vždy aj bez návrhu (§ 376 ods. 3 C.m.p.); ak po nariadení výkonu rozhodnutia povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.).